

in Johannesburg. Jaren later waren sommige aanwezigen, die getuigden altijd diepe bewondering gekoesterd te hebben voor ds. Naudé, nóg geschokt over wat ze daar hadden gezien. Blank en zwart zaten gewoon naast elkaar in de kerkbank! 'n Gewone boeredogter' beschreef twee jaar later in het dagblad Die Transvaler nog ontutst het tafereel, dat zij had waargeno-

nóóit samen de Bijbel lezen, bestuderen en bespreken, nóóit elkaar op praktische manieren helpen.'

Hoezeer ds. Naudé, nadat hij met het Christelijk Instituut was begonnen, toch nog het vertrouwen genoot bij velen in de N.G. Kerk bleek uit z'n benoeming tot ouderling van de kerk van Parkhurst. Broederbonder

ds. N. J. H. van Loggerenberg nam dat echter niet en diende een klacht in. Verschillende kerkeraadsleden traden af. Onder druk van fel nationalistische Afrikaners, die via kranten als Die Transvaler de publieke opinie opzweepten tegen ds. Naudé, vernietigde de classis Johannesburg tenslotte de benoeming.

Onafhankelijke kerken

In 1964 gebeurde er iets, waarop niemand ook ds. Naudé niet, had gerekend. Het enige terrein waarop de zwarten in Zuid-Afrika hun drang tot zelf-expressie nog 'n beetje kunnen beleven, is het religieuze (zie ook VU-magazine oktober 1971, 'Het Oude Testament in Nieuw Afrika').

Tegen het eind van de vorige eeuw deden zich de eerste afsplitsingen voor van de blanke zendingskerken. Thans zijn er duizenden zgn. 'onafhankelijke' Bantoeerken in Zuid-Afrika, waarvan 20 procent van de zwarte bevolking deel uitmaakt. Over heel Afrika tellen deze onafhankelijke kerken (onafhankelijk van blanke Europese kerken) samen meer dan zeven miljoen leden, die – in tegenstelling tot de door blanken beheerste zendingskerken in Afrika – een bloeiend bestaan leiden.

Zoals ook de Boeren zich tijdens de verdrukking door de Britten sterk aangesproken voelden door de verhalen over het oude Israël, zo wordt ook in vele van deze Bantoeerken het Oude Testament beleefd. In de door blanken beheerste kerkgenootschappen is aanvankelijk vreemd

Een open plek in het stadspark doet dienst als 'heilige plaats'. Hun schoenen trekken de kerkleden uit, want de plaats waarop zij staat is heilig'.

Overleg in het Chr. Instituut: v.l.n.r. Rev. Ngxekane, ds. Beyers Naudé en rev. Malukazi.

men:

'Bij de kerk aangekomen, troffen we "n bont massa", maar wij verwachtten, dat een deel van het kerkgebouw voor blanken en een ander deel voor niet-blanken opengesteld zou zijn. Toen wij het gebouw binnengingen, bemerkten we dat zitplaatsen naar willekeur ingenomen konden worden. Blanke vrouwen, gevolgd door hun bedienden, kwamen binnen en namen naast elkaar plaats. Ik kan ook nog melden, dat het door mijn gedachten flitste: ik vraag me af hoe hun verhouding buiten de kerk zal zijn!'

Maar het Christelijk Instituut gaf een geschriftje uit, waarin het stelde:

'Het is onmogelijk om elkaar lief te hebben zoals Christus bevolen heeft als wij elkaar nóóit ontmoeten, nóóit proberen elkaars problemen te verstaan, nóóit samen bidden,